

Motion till riksdagen 2019/20:798

av **Amineh Kakabaveh (-)**

Ändrat och utvidgat uppdrag för Medlingsinstitutet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Medlingsinstitutets uppdrag ska ändras så att industrins norm för lönebildningen blir förenlig med aktiva insatser för att bryta den strukturella lönediskrimineringen mot kvinnodominerade yrken och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Medlingsinstitutet ska få ett utvidgat uppdrag som också gäller löneskillnader mellan likvärdiga yrken och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Fortfarande finns det stora löneskillnader mellan män och kvinnor. Kvinnors arbete och kvinnodominerade yrken värderas lägre på hela arbetsmarknaden. Löneskillnader byggs strukturellt och måste därför ändras strukturellt. 2018 års rapport av Medlingsinstitutet visar att den ovägda löneskillnaden mellan kvinnor och män är 10,7 procent. Det betyder att en genomsnittlig kvinna varje månad tjänar 3 900 kronor mindre än en genomsnittlig man. På ett år blir skillnaden 46 800 kronor. Månadslönen i kvinnodominerade yrken är i genomsnitt 15 procent eller 5 200 kronor lägre än i jämförbara yrken, och på ett år blir skillnaden 62 400 kronor.

Medlingsinstitutets nuvarande uppdrag

Medlingsinstitutets nuvarande uppdrag är att verka för en väl fungerande lönebildning, medla i arbetstvister och ansvara för den officiella lönestatistiken. I detta uppdrag ingår även att årligen analysera och redovisa löneutvecklingen ur ett jämställdhetsperspektiv. Sedan 2009 har en rapport om löneskillnaderna mellan kvinnor och män publicerats årligen. Löneskillnaden mellan kvinnor och män var 10,7 % år 2018. Störst löneskillnad

är det inom landsting på 20 %, men även tjänstemän inom privat sektor har en stor löneskillnad på 16,7 %. Medlingsinstitutet använder däremot inte några statistiska analyser som på ett systematiskt sätt jämför mans- och kvinnodominerade yrken. Eftersom ingen analys görs av likvärdiga yrken ger uppföljningen en ofullständig bild där de stora strukturella löneskillnaderna inte fångas in. Att detta underlag saknas gör att det inte går att bedöma hur effektiv lagstiftningen är och om den osakliga nedvärderingen av kvinnodominerade yrken ökar eller minskar.

Industrinormen och dess påverkan på jämställdhet

År 1997 etablerades industrinormen. Denna princip innebär att industriavtalet blir vägledande för andra sektorer lönehöjningar och därför styr resten av ekonomin. Industrinormen gör det svårt för kvinnodominerade sektorer och yrken att komma ikapp lönemässigt; det är svårt att lyfta kvinnors löner gentemot mäns. För att uppnå jämställdhet så krävs en förändrad lönebildningsmodell som gör det möjligt att jämna ut löneskillnaderna.

Förslag till ändrat och utvidgat uppdrag för Medlingsinstitutet

Medlingsinstitutet har till uppdrag att verka för en väl fungerande lönebildning, vilket i nuläget innebär bland annat att värna industrinormen. Uppdraget bör ändras så att det blir förenligt med aktiva insatser för att åtgärda strukturella löneskillnader. Lönerna i kvinnodominerade branscher måste tillåtas att öka i en snabbare takt utan att det anses hota en väl fungerande lönebildning. För att uppnå en jämställd lönesättning måste löneskillnader mellan likvärdiga yrken analyseras och synliggöras. Det är helt nödvändigt för att kunna bedöma hur effektiv lagstiftningen är och om diskrimineringen av kvinnodominerade yrken ökar eller minskar.

Detta vill jag ge regeringen till känna.

Amineh Kakabaveh, fristående socialistisk riksdagsledamot

Amineh Kakabaveh (-)